

Úton a digitális egységes piac felé*

Angyal Zoltán**

Az Európai Bizottság 2015-ben hozta nyilvánosságra az európai digitális egységes piaci stratégiáról szóló közleményét, amely lefektette a digitális egységes piac fejlődésének alapjait.¹ A digitális egységes piaci stratégia célja annak biztosítása volt, hogy az Európai Unió gazdasága, ipara és társadalmi maradványait kihasználhassa az új, digitális korszakkal járó előnyöket. A Bizottság értelmezésében a digitális egységes piac olyan piac, amelyben biztosított az áruk, a személyek, a szolgáltatások és a tőke szabad mozgása, és ahol az egyének és vállalkozások akadálymentesen, a fogyasztó- és adatvédelmi szabályok messzemenő betartása és tisztességes versenyfeltételek mellett végezhetnek internetes tevékenységeiket. A digitális gazdaság új piacokat tár fel, jobb minőségű szolgáltatást és nagyobb választékot biztosít kedvezőbb árak mellett, valamint új munkalehetőségeket kínál. A digitális egységes piac új lehetőségeket kínál az induló vállalkozásoknak, a már létező vállalkozások pedig a közel 500 millió lakost felölelő piac méretét kihasználva tovább növekedhetnek. Jelen munka célja, hogy röviden, időrendi sorrendben és áttekinthetően összefoglalja azokat a jogalkotási és egyéb lépéseket, amelyeket az Európai Unió az elmúlt években tett a digitális egységes piac kialakítása felé vezető úton.

A digitális egységes piac teljes megvalósulása lehetővé tenné a fogyasztók és a vállalkozások számára, hogy teljes mértékben kihasználhassák az internet és a digitális technológiák által kínált előnyöket. A közlemény szerint a jobb hozzáférés és a tisztességes feltételek révén ez a stratégia olyan nyílt piacot jelent, ahol a vállalkozások és az emberek ugyanolyan könnyen képesek az Európai Unióban bárhol hatékonyan működni, ahogyan saját tagállamukban. A közlemény hangsúlyozta, hogy az egységes digitális piac kialakításához világos és stabil jogi környezetre is szükség van az innováció ösztönzése, a piac széttagozottságának kezelése és valamennyi szereplő számára annak lehetővé tétele érdekében, hogy tisztességes és kiegyensúlyozott feltételek mellett csatlakozzanak az új piaci dinamikához. Ez biztosítja azt a bizalmi alapot, amely elengedhetetlen a vállalkozások és a fogyasztók bizalma szempontjából. A stratégia 16 célzott intézkedést rögzített, amelyek 3 pillérré épültek:

* A kutatást az EFOP-3.6.2-16-2017-00007 azonosító számú, *Az intelligens, fenntartható és inkluzív társadalom fejlesztésének aspektusai: társadalmi, technológiai, innovációs hálózatok a foglalkoztatásban és a digitális gazdaságban* című projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap és Magyarország költségvetése társfinanszírozásában valósul meg.

** Habilitált egyetemi docens, intézeti tanszékvezető, Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar, Európajogi és Nemzetközi Magánjogi Intézeti Tanszék.

¹ A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Európai digitális egységes piaci stratégia (COM(2015) 192 final, 2015.5.6.)

- a) Az internetes termékek és szolgáltatások elérhetőbbé tétele az európai fogyasztók számára. Ezen pillér részeként a Bizottság javaslatot tett:
- a határon átvéelő elektronikus kereskedelemre vonatkozó szabályok könnyítésére;
 - a fogyasztóvédelmi együttműködésről szóló rendelet felülvizsgálatára a fogyasztóvédelmi szabályok gyorsabb és következetesebb érvényesítése érdekében;
 - hatékonyabb és megfizethetőbb határon átvéelő csomagkézbesítésre;
 - az indokolatlan területi alapú tartalomkorlátozás megszüntetésére, és ezáltal a választék és a hozzáférés bővítésére az európai online fogyasztók részére;
 - az európai elektronikus kereskedelmi piacokat befolyásoló, versennyel kapcsolatos aggályok azonosítására;
 - egy modern, európaibb szerzői jogi jogszabályra;
 - a műholdas műsorsugárzásról és a vezetékessé tovább-közvetítéséről szóló irányelv felülvizsgálatára annak felmérése érdekében, hogy szükséges-e kiterjeszteni az irányelv hatályát az internetes közvetítésekre;
 - az eltérő héa-szabályozások miatt a vállalkozásokra háruló adminisztratív terhek csökkentésére.
- b) A digitális hálózatok és innovatív szolgáltatások fellendülését elősegítő feltételek és egyenlő versenyfeltételek megteremtése. A Bizottság javasolta:
- az EU távközlési szabályainak reformját;
 - az audiovizuális médiáról szóló keret felülvizsgálatát és a 21. századhoz való igazítását;
 - az olyan internetes platformoknak a digitális egységes piacon betöltött szerepének elemzését, mint a keresőprogramok, közösségi média stb., valamint annak felmérését, hogy miként vehető fel a küzdelem az interneten elérhető jogellenes tartalmak ellen;
 - a digitális szolgáltatásokba, valamint a személyes adatok kezelésébe vetett bizalom és e szolgáltatások biztonságának megerősítését. Ez magában fogja foglalni az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv felülvizsgálatát;
 - kibernetizációs társulási létrehozását az iparral, amely a technológiákra és az internetes hálózatbiztonságra terjed ki.
- c) A digitális gazdaság növekedési potenciáljának maximalizálása. A Bizottság
- az EU-n belüli szabad adatforgalom elősegítése érdekében „szabad adatáramlási kezdeményezésre”, valamint egy „Európai Számítási Felhő” kezdeményezésre tett javaslatot;
 - prioritásokat határozott meg a szabványokra, valamint az eszközök, alkalmazások, adatraktárak, szolgáltatások és hálózatok interoperabilitására vonatkozóan, amelyek kulcsfontosságúak a digitális egységes piac szempontjából;
 - támogatta az inkluzív digitális társadalmat, ahol a polgárok rendelkeznek a szükséges készségekkel ahhoz, hogy megragadják az internetben rejlő lehetőségeket és javítsák foglalkoztathatóságukat.

A Bizottság a következő években jogalkotási javaslatokat nyújtott be azokon a területeken, ahol kellően bizonyított az akadályok megszüntetésének szükségessége, és intézkedik majd annak érdekében, hogy a fogyasztók és a vállalkozások kihasználhassák az egységes piac dimenzióit.

A digitális egységes piac gyakorlati megvalósítása felé a következő fontosabb, említést érdemlő lépések történtek kronologikus sorrendben 2015 és 2020 nyara között.

1. 2015 májusában a versenyképességi miniszterek döntöttek arról, hogy a digitális egységes piaci stratégiához tartozó kezdeményezésnek kiemelt jelentőséget tulajdonítanak. Szorgalmazták azt, hogy a célnak megfelelő szerzői jogi szabályozást kell

kidolgozni, aktualizálni kell az e-kereskedelemre vonatkozó szabályokat, erősíteni kell a fogyasztók bizalmát, tájékozottságát és védelmét, valamint intézkedéseket kell hozni a digitális készségek fokozására és az adatvédelmi szabályok szigorítására. Ezen túl az alábbi prioritásokat határozták meg:

- a megfelelő feltételek megteremtése a kis- és középvállalkozások, különösen az induló innovatív vállalkozások számára,
 - az európai ipar digitalizálásának előmozdítása,
 - az e-kormányzás alkalmazása és kiterjesztése a közigazgatásban,
 - a digitális infrastruktúrába és hálózatokba irányuló beruházások fokozása,
 - annak értékelése, hogy az adózási szabályok hogyan hatnak a digitális eszközökre,
 - az „alapértelmezetten digitális” elv mérlegelése minden új uniós jogszabály tekintetében.
2. 2016 júniusában az Európai Tanács következtetéseiben az Unió állam-, illetve kormányfői felkérték a minisztereket, hogy 2017 júniusától kezdve évente tegyenek jelentést az egységes piac elmélyítése, és ezen belül a digitális menetrend megvalósítása terén elért eredményekről.
3. 2017 májusában az Európai Bizottság közleményt adott ki a digitális egységes piaci stratégia végrehajtásának féldős értékeléséről „*Összekapcsolt digitális egységes piac mindenki számára*” címmel.² A közlemény az alábbi területeken tartotta szükségesnek a további előrelépést:
- Internetkapcsolat mindenki számára.
 - Az online piac javítása a fogyasztók és a vállalkozások érdekében.
 - Innovációbarát környezet kialakítása hatékony végrehajtás révén.
 - A magánélet és a személyes adatok tényleges védelme az interneten.
 - A tartalom létrehozására és terjesztésére vonatkozó feltételek javítása a digitális korban.
 - A tisztességes, nyílt és biztonságos digitális környezet biztosítása.
 - Az online platformoknak a tisztességes internetes ökoszisztéma felelős szereplőiként történő támogatása.
 - Az európai adatgazdaság kialakítása.
 - A megbízható számítógépes ökoszisztéma ösztönzése: a kiberbiztonsági kihívások együttes kezelése.
 - Digitális készségek és lehetőségek mindenki számára.
 - Induló vállalkozások és az ipar- és szolgáltatási ágazatok digitalizálása.
 - Digitális innováció a közszolgáltatások korszerűsítése érdekében.
 - A digitális technológiákba és infrastruktúrákba való beruházások fokozása.
 - Az európai nyílt tudományosadat-felhő, a nagyteljesítményű számítástechnika és az európai adatinfrastruktúra fejlesztése.
4. 2017 májusában a máltai elnökség megállapodásra jutott az Európai Parlamenttel a WiFi4EU-ről, egy uniós támogatással megvalósuló programról, melynek célja elősegíteni az ingyenes internet-hozzáférés biztosítását a városházakon, a kórházakban, a parkokban és egyéb közterületeken.³ A program keretében önkormányzatok, könyvtárak, kórházak és más közintézmények egyszerű közigazgatási eljárások révén

² A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: A digitális egységes piaci stratégia végrehajtásának féldős értékelése, Brüsszel, 2017.5.10. COM(2017) 228 final

³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1953 rendelete (2017. október 25.) az 1316/2013/EU és a 283/2014/EU rendeletnek az internetkapcsolat helyi közösségekben történő előmozdítása tekintetében történő módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg)

folyamodhatnak támogatásért helyi, vezeték nélküli internet-hozzáférési pontok kiépítése céljából. Az elszámolható költségek akár 100%-a is finanszírozható lesz egyszerű megoldásokkal, például utalványok útján. A közintézménynek vállalnia kell, hogy legalább három éven keresztül biztosítja az internet-hozzáférést.

5. 2017 júniusában a Tanács új szabályokat fogadott el, amelyek lehetővé teszik, hogy a hazájukban online tartalomszolgáltatásért fizető fogyasztók a megvásárolt tartalmat akkor is elérhessék, ha egy másik uniós tagállamba utaznak.⁴ Az európai polgárok az EU-n belül utazva is hozzáférhetnek azokhoz az online tartalomszolgáltatásokhoz, amelyeket a lakóhelyük szerinti tagállamban fizettek elő vagy vásároltak meg, így például filmekhez, sportközvetítésekhez, zenéhez, e-könyvekhez vagy játékokhoz. A barangolási díjak eltörlésével együtt ez az intézkedés is jelentős mértékben hozzájárul ahhoz, hogy olyan digitális egységes piac jöjjön létre, amelynek előnyeiből mindenki egyaránt részesülhet.
6. 2017. június 15. Az Európai Unióban megszűntek a barangolási díjak. Az intézkedést az Európai Tanács akkori soros máltai elnöksége, az Európai Parlament, és az Európai Bizottság együttes nyilatkozatban igazi uniós sikertörténetként méltatta. Ekkortól kezdve az Európai Unión belüli utazásaik során a polgárok mobilkészülékeikkel ugyanolyan áron telefonálhatnak, sms-ezhetnek vagy internetezhetnek, mint otthon. A barangolási díjak eltörlése az egyik legnagyobb és leginkább kézzelfogható eredménye az uniós integrációnak. Azzal, hogy megszűntek a barangolási díjak, sikerült letenni az EU digitális egységes piacának egyik alapkövét, valamint újabb komoly lépést tenni a minden polgár előtt nyitva álló, egységes és fenntartható európai digitális társadalom kiépítése felé.
7. 2017 szeptemberében az EU vezetői a Tallinnban megrendezett digitális csúcstalálkozón arról folytattak megbeszéléseket, hogy milyen lépésekre van szükség az európai digitális egységes piaci stratégia prioritásainak megvalósításához. Donald Tusk kijelentette azt is, a tallinni megbeszélések szolgálnak majd alapul az Európai Tanács októberi ülésén elfogadásra kerülő következtetésekhez.
8. 2017 októberében a Tanács végleges hozzájárulását adta ahhoz, hogy az EU ingyenes vezeték nélküli internet-hozzáférési pontok létesítését finanszírozza közterületeken. Az újonnan elfogadott, WiFi4EU elnevezésű rendszer keretében 2020-ra egy könnyen felismerhető, többnyelvű portálon keresztül biztonságos, nagy sebességű internetkapcsolat áll majd a felhasználók rendelkezésére Uniós-szerte, legalább 6000 helyi közösségben.
9. 2017. október 25-én az Európai Parlament strasbourg-i székhelyén került sor első alkalommal arra, hogy egy uniós jogalkotási aktust elektronikusan írjanak alá. Antonio Tajani, az Európai Parlament elnöke és a Tanács észti elnökségét képviselő Matti Maasilta elektronikusan írta alá a földgázellátás biztonságáról szóló módosított rendeletet, utat nyitva ezzel annak hatálybalépéséhez. Az ünnepélyes aláírás azt volt hivatott jelképezni, hogy az uniós intézmények közös erővel munkálkodnak azon, hogy a digitális átalakulás valósággá váljon. Emellett példázza az EU az iránti elkötelezettségét is, hogy végrehajtsa az „eIDAS-rendeletet”, vagyis azt az Uniós-szerte alkalmazandó rendeletet, amely kiszámítható szabályozási környezetet teremt a vállalkozások, a polgárok és a hatóságok közötti biztonságos és gördülékeny elektronikus interakciókhoz.
10. 2017 novemberében a Tanács elfogadta álláspontját az egységes digitális kapu létrehozásáról, amely online tájékoztatást, eljárásokat és segítséget nyújt majd a

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1128 rendelete (2017. június 14.) az online tartalomszolgáltatásoknak a belső piacon való, határokon átnyúló hordozhatóságáról (EGT- vonatkozású szöveg). Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1128 rendelete (2017. június 14.) az online tartalomszolgáltatásoknak a belső piacon való, határokon átnyúló hordozhatóságáról (EGT- vonatkozású szöveg.)

polgároknak és a vállalkozásoknak.⁵ A tanácsi általános megközelítés elfogadását követően megkezdődhetnek a tárgyalások az Európai Parlamenttel. Az egységes digitális kapu több olyan hálózatot és szolgáltatást fog integrálni, amelyet nemzeti és uniós szinten annak érdekében hoztak létre, hogy segítsék a polgárokat és a vállalkozásokat a határokon átnyúló tevékenységeikben. Ezek közé tartoznak az Európai Fogyasztói Központok, az Európa Önökért Tanácsadó Szolgálat, a SOLVIT, a Szellemi Tulajdonjogok HelpDesk, a Europe Direct és az Enterprise Europe Network.

11. 2018 februárjában a Tanács rendeletet fogadott el az indokolatlan, területi alapú tartalomkorlátozásnak a belső piacon való tilalmáról.⁶ A területi alapú tartalomkorlátozás olyan diszkriminatív gyakorlat, amely megakadályozza az online vásárlást végző vevőket abban, hogy egy másik tagállamban elérhető honlapon keresztül termékekhez vagy szolgáltatásokhoz férjenek hozzá, illetve termékeket vagy szolgáltatásokat vásároljanak. Az új jogszabály megszünteti a vevőkkel szemben az állampolgárságuk, lakóhelyük vagy székhelyük alapján alkalmazott diszkriminációt, és ezzel elhárítja az elektronikus kereskedelem akadályait.⁷
12. 2018 áprilisában a Tanács szabályokat fogadott el a határokon átnyúló csomagkézbesítésre vonatkozóan.⁸ Az EU azzal kívánja ösztönözni az e-kereskedelmet, hogy Uniószerte megkönnyíti a fogyasztók és a vállalkozások számára a kézbesítési díjak összehasonlítását. Egyúttal nagyobb hatáskört biztosít a szabályozó hatóságoknak, hogy nyomon követhessék ennek az összetett piacnak az alakulását. A Tanács az új szabályokat azt követően fogadta el, hogy 2017. december 13-án ideiglenes megállapodást ért el az Európai Parlamenttel. Ezzel az uniós digitális egységes piac egy újabb elemének megvalósítása zárult le.
13. 2018 szeptemberében a Tanács rendeletet fogadott el az egységes digitális kapu létrehozásáról.⁹ Az irányelv elfogadására az Európai Parlamenttel júniusban elért megállapodást követően került sor. Az új kapu az online információkhoz és eljárásokhoz, valamint segítségnyújtó és problémamegoldó szolgáltatásokhoz biztosít majd hozzáférést magánszemélyeknek és társaságoknak egyaránt. Az egységes digitális kapu azon magánszemélyeknek és vállalkozásoknak kínál további hathatós eszközt, akik, illetve amelyek élnek a mozgás szabadságával és azzal a joggal, hogy egy másik tagállamban letelepedjenek. Az online információk és eljárások mindenki számára egyformán könnyen hozzáférhetővé válnak.

A kaput létrehozó rendelet azt is megköveteli, hogy a mostaninál több igazgatási eljárás legyen online hozzáférhető, mind a saját országukban élő felhasználók, mind a határon túli felhasználók számára. Legkésőbb 2023 decemberéig az összes uniós

⁵ Lásd ehhez: Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on establishing a single digital gateway to provide information, procedures, assistance and problem solving services and amending Regulation (EU) No 1024/2012 - General Approach

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/302 rendelete (2018. február 28.) a belső piacon belül a vevő állampolgársága, lakóhelye vagy letelepedési helye alapján történő indokolatlan területi alapú tartalomkorlátozással és a megkülönböztetés egyéb formáival szembeni fellépésről, valamint a 2006/2004/EK és az (EU) 2017/2394 rendelet, továbbá a 2009/22/EK irányelv módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg.)

⁷ Lásd ehhez: Kiss Lilla Nóra: Okos-eszközök szerepe az e-kereskedelemben, In: Szabó Miklós (szerk.) Doktoranduszok Fóruma, az ÁJK szekciókiadványa, Miskolc, 2019, 57-63.o.

⁸ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/644 rendelete (2018. április 18.) a határokon átnyúló csomagkézbesítési szolgáltatásokról (EGT-vonatkozású szöveg.)

⁹ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1724 rendelete (2018. október 2.) az információkhoz, eljárásokhoz, valamint segítségnyújtó és problémamegoldó szolgáltatásokhoz hozzáférést biztosító egységes digitális kapu létrehozásáról, továbbá az 1024/2012/EU rendelet módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg.)

országban teljes mértékben online módon rendelkezésre fog állni 21 fontos igazgatási eljárás jegyzéke. Ezek olyan helyzetekkel foglalkoznak, amelyek fontosak az üzleti vállalkozás, a munkavégzés vagy a tanulás szempontjából, vagy ahhoz, hogy egyik helyről a másikra költözzünk. Néhány példa:

- kérelem a lakóhely igazolására;
- jelentkezés tanulmányi ösztöndíjakra;
- kérés tudományos címek elismertetésére;
- jármű bejegyzése;
- az Európa Egészségbiztosítási Kártya beszerzése;
- nyugdíjjuttatások igénylése; és
- a munkavállalók nyugdíj- és biztosítási rendszerekbe való bejegyzése.

14. 2018 novemberében a Tanács jóváhagyta azt a reformot, amely a várakozások szerint felszámolja majd a nem személyes adatok Unión belüli szabad áramlását gátló akadályokat.¹⁰ Az új szabályok arra hivatottak, hogy fellendítsék az adatgazdaságot és előmozdítsák az olyan új, kialakulóban lévő technológiák fejlesztését, mint a határokon átívelő autonóm rendszerek és a mesterséges intelligencia. A rendelet célja annak biztosítása, hogy az elektronikus adatok – a személyes adatokon kívül – az EU egész területén szabadon kezelhetők legyenek; valamint tiltja az adatok tárolására vagy kezelésére vonatkozó korlátozásokat. A rendelet megtiltja a lokalizációs követelményeknek nevezett intézkedéseket, melyek egy adott uniós területre korlátozzák az adatkezelést, kivéve a közbiztonsági okokat. A rendelet 2019. június 18-án lépett hatályba.
15. 2018 decemberében az EU új finanszírozási programot hozott létre, Digitális Európa néven. Az Európa társadalmainak és gazdaságainak digitális átalakulását támogatni hivatott program a tervek szerint 2021-ben kezdi meg működését. A Tanács kialakította álláspontját a javaslatra vonatkozóan, amelynek célja, hogy fokozza a kulcsfontosságú digitális technológiák nagybani telepítését és bevezetését.
16. 2018 decemberében a Tanács és az Európai Parlament ideiglenes megállapodásra jutott a jövőbeli irányelvről. Az EU arra törekszik, hogy az egész területén könnyebben elérhetővé tegye az online televíziós és rádiós műsorokat. Az irányelvnek köszönhetően a felhasználók – bármely tagállamban is tartózkodnak – a más uniós tagállamokból származó online televíziós és rádiós műsorok szélesebb kínálatát élvezhetik. Az irányelv ezt úgy teszi lehetővé, hogy megkönnyíti az ilyen műsorokban szereplő, szerzői joggal védett tartalmak engedélyezését.
17. 2019 márciusában az EU egy új finanszírozási programmal, a 2021–2027-re szóló Digitális Európa program létrehozásával támogatta gazdasági és társadalmi digitalizációját.¹¹ Az uniós állandó képviselők megerősítették a román elnökség és az Európai Parlament között a javaslattal kapcsolatban kialakított közös értelmezést. A javaslat célja olyan kulcsfontosságú digitális technológiák széles körű bevezetésének és elterjedésének előmozdítása, mint a mesterségesintelligencia-alapú alkalmazások és a kiberbiztonsági eszközök. A közös értelmezés nem terjed ki azokra a költségvetési vonatkozású és egyéb kérdésekre, amelyek megvitatása a 2021–2027-re szóló, következő többéves uniós pénzügyi keretről folytatott tárgyalások részeként zajlik.

¹⁰ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1807 rendelete (2018. november 14.) a nem személyes adatok Európai Unióban való szabad áramlásának keretéről (EGT-vonatkozású szöveg.)

¹¹ Lásd ehhez: Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council establishing the Digital Europe programme for the period 2021-2027 - Progress Report - Confirmation of the Common Understanding

18. 2019 áprilisában az EU aktualizálta a szerzői jogokra vonatkozó szabályokat, hogy azok a mai digitális korban is megfelelően alkalmazhatók legyenek.¹² Ennek szellemében a Tanács irányelvet fogadott el, amely kikövezi az utat a valódi digitális egységes piac létrehozása előtt. Az irányelvnek 3 fő célkitűzése van:

- egyes fő szerzői jogi kivételek digitális és határokon átnyúló környezetekhez való igazítása;
- az engedélyezési gyakorlatok fejlesztése és a tartalmak szélesebb körben való hozzáférhetővé tételének biztosítása; és
- a szerzői jogok szempontjából jól működő piac megteremtése.

Az új szabályok megfelelő védelmet biztosítanak a szerzők és a művészek számára, miközben új lehetőségeket teremtenek a szerzői joggal védett tartalmakhoz való online hozzáféréshez és e tartalmak online megosztásához az Európai Unió egészében. Az irányelv több különböző kérdéssel foglalkozik, amelyek az alábbi három kategóriába sorolhatók:

- a szerzői jogra vonatkozó kivételek kiigazítása úgy, hogy azok a digitális korban és határokon átnyúlóan is érvényesek legyenek
- az engedélyezési gyakorlatok javítása annak érdekében, hogy a kreatív tartalmak szélesebb körben elérhetők legyenek
- a szerzői jogi szempontból jól működő piac.

Az irányelv 2019. június 6. óta hatályos, az uniós tagállamokban 2021. június 7-ig kell a nemzeti jogrendszerbe iktatni.

19. 2019 júniusában a Tanács elfogadta a nyílt hozzáférésű adatokra és a közzféra információinak további felhasználására vonatkozó új szabályokat.¹³ Az irányelv célja, hogy növelje a közzféra információinak társadalmi-gazdasági potenciálját, pl. oly módon, hogy könnyebben hozzáférhetővé teszi őket az induló vállalkozások, valamint a kis- és középvállalkozások számára, a dinamikus adatok és a különösen nagy gazdasági hatással bíró adatkészletek kínálatának megnövelésével, és az információs piacon a verseny és az átláthatóság előmozdításával. Az átdolgozott irányelv azon az általános elven alapul, hogy a nyilvános és közpénzből finanszírozott adatoknak felhasználhatónak kell lenniük kereskedelmi és nem kereskedelmi célokra. Az irányelv elősegíti a nyílt hozzáférésű adatok felhasználását. Ezek nyílt formátumban bemutatott adatok, amelyek szabadon felhasználhatók és megoszthatók bármely célra. A közzféra szervezeteinek és a közvállalkozásoknak dokumentumaikat rendelkezésre kell bocsátaniuk, bármely már meglévő formátumban vagy nyelven, valamint adott esetben elektronikus eszközök révén, nyílt, géppel olvasható, hozzáférhető, fellelhető és tovább felhasználható formátumokban, amelyeket metaadatok egészítenek ki. Az új szabályozás várhatóan segít fellendíteni az uniós adatgazdaságot, hozzájárul az adatalapú társadalom kialakulásához és a gazdaság minden területén ösztönzi a növekedést és a munkahelyteremtést. Az irányelv 2019. július 16-án lépett hatályba. A tagállamoknak két évük van arra, hogy a rendelkezéseket átültessék nemzeti jogukba.

20. 2019 júniusában a Tanács következtetéseket fogadott el a nagymértékben digitalizált Európa 2020 utáni jövőjéről.¹⁴ Az erről szóló dokumentum címe: *„A digitális és gazdasági versenyképesség fokozása Uniós-szerte és a digitális kohézió”*. A következtetések kiemelik

¹² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/790 irányelve (2019. április 17.) a digitális egységes piacon a szerzői és szomszédos jogokról, valamint a 96/9/EK és a 2001/29/EK irányelv módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg.)

¹³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1024 irányelve (2019. június 20.) a nyílt hozzáférésű adatokról és a közzféra információinak további felhasználásáról

¹⁴ A Tanács következtetései a nagymértékben digitalizált Európa jövőjéről 2020 után

az erős, versenyképes, innovatív és nagymértékben digitalizált Európa megvalósításával kapcsolatos fő prioritásokat és kihívásokat. Ezek a következőkhöz kapcsolódnak:

- az innováció támogatása és a kulcsfontosságú európai digitális technológiák előmozdítása
- az etikai elvek és értékek tiszteletben tartása a mesterséges intelligencia területén
- Európa kiberbiztonsági kapacitásának megerősítése
- a digitális készségek javítása
- a gigabit alapú társadalom megvalósítása, az 5G-t is beleértve

A következtetésekben a Tanács arra is felhívta a figyelmet, hogy az ágazatban növelni kell a nők számát, továbbá hogy lehetővé kell tenni, hogy valamennyi kiszolgáltatott helyzetű csoport élvezze a digitalizáció jelentette előnyöket úgy, hogy senki ne maradjon ki.

21. 2019 júniusában az EU új szabályokat vezetett be, amelyek átláthatóbb, tisztességesebb és kiszámíthatóbb online környezetet és hatékonyabb kártérítési és jogorvoslati lehetőségeket biztosítanak majd az üzleti felhasználóknak.¹⁵ A Tanács az online platformok és a vállalkozások közötti kapcsolatokat szabályozó rendeletet fogadott el. A rendelet célja, hogy az online platformok az üzleti felhasználókat tisztességes és átlátható módon kezeljék, így eredményesebb megoldásokkal lássák el őket arra az esetre, ha problémákba ütköznenek, valamint kiszámítható és innovációbarát szabályozási környezetet teremtsen az EU-n belüli online platformok számára. A rendelet hatálya alá többek között az alábbi online platformok tartoznak:

- online piacok;
- közösségi média és kreatív tartalom;
- forgalmazási platformok alkalmazása;
- árösszehasonlító webhelyek;
- az együttműködő gazdaság piacerei, ahol szakmai felhasználókat fogadnak; és
- online általános keresőprogramok.

A rendelet hatálya alá tartoznak az online keresőprogramok is, tekintet nélkül e szolgáltatások nyújtóinak székhelyére, feltéve viszont, hogy az Unióban székhellyel rendelkező vállalkozásokat szolgálnak ki, és szintén az Unió területén tartózkodó fogyasztók részére kínálnak termékeket vagy szolgáltatásokat. A jogszabály részletesen tartalmazza az online platformok szolgáltatóit terhelő kötelezettségeket, a szerződési feltételek kötelező tartalmi elemeit, valamint a belső panaszkezelési rendszerekre vonatkozó alapvető rendelkezéseket. A rendelet 2020. július 12-től hatályos.

22. Végül 2020 júniusában a Tanács következtetéseket fogadott el, amelyben az uniós digitális stratégia végrehajtásával kapcsolatos kérdések széles körével foglalkozik.¹⁶ A következtetések többek között a következő területekre terjednek ki:

- konnektivitás¹⁷,
- digitális értékláncok,
- e-egészségügy,
- adatgazdaság,
- mesterséges intelligencia,

¹⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1150 rendelete (2019. június 20.) az online közvetítő szolgáltatások üzleti felhasználói tekintetében alkalmazandó tisztességes és átlátható feltételek előmozdításáról (EGT-vonatkozású szöveg)

¹⁶ Európa digitális jövőjének alakítása – A Tanács következtetései (2020. június 9.)

¹⁷ Magyarul összekapcsolhatóság, összeköthetőség.

- digitális platformok.

A Tanács a dokumentumban azt is hangsúlyozza, hogy a digitális transzformáció kritikus szerepet fog játszani a világválság elleni küzdelemben és a Covid19-válságot követő helyreállításban.

A Tanács elnöke a következtetésekkel összefüggésben hangsúlyozta: *„A Covid19-pandémia és annak az életünkben és gazdaságainkban tapasztalható következményei rávilágítanak arra, hogy a digitalizáció mennyire fontos Unió-szerte a gazdaság és a társadalom valamennyi területén. Az új technológiák segítenek nekünk abban, hogy kapcsolatot tarthassunk egymással, és kényelmes otthonainkban dolgozhassunk, valamint gyermekeink távoktatását is lehetővé teszik. Létfontosságúak vállalkozásaink és közszolgáltatásaink működőképessége szempontjából is. A digitális transzformáció nemcsak a jelenlegi egészségügyi válság megoldását segíti elő, hanem az Unió gazdasági fellendülésének, zöld növekedésének és stratégiai autonómiájának is kulcsfontosságú mozgatórugója lesz.”¹⁸*

Összegzőképpen elmondható, hogy az EU intézményei az elmúlt években jelentős erőfeszítéseket tettek a digitális egységes piac megteremtése felé. Az eddigi eredmények mindenképpen okot adnak a bizakodásra. Ugyanakkor a döntéshozatali és jogalkotási folyamat ezen a területen is csak a sajátos uniós metódus szerint haladhat. A tagállamok, az uniós jogalkotó intézmények, valamint a döntéshozatalban részt vevő egyéb szervek és érdekérvényesítő csoportok közötti tárgyalások során léphet előre az integráció ezen a napjainkra egyre fontosabb területen is. Ahogy az egységes belső piac létrehozása és fejlesztése is évtizedek óta tart, minden bizonnyal így lesz ezen a területen is.

¹⁸ Oleg Butković, Horvátország tengerügyi, közlekedési és infrastrukturális minisztere, a Tanács elnöke